

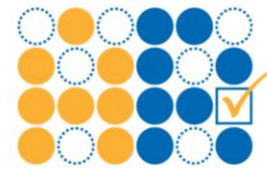

Lijst Q&A bij onderzoek Instellingen op afstand

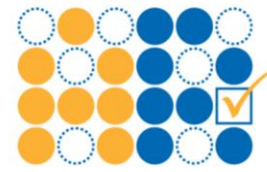
Nederlands	Papiamentu
<p>1. Wat wordt bedoeld met besturingsmodellen?</p> <p>A: Wat wij in ons onderzoek onder besturingsmodel verstaan is: De relatie tussen ministerie dat beleid maakt en de organisatie die voor de uitvoering verantwoordelijk is. Dat kan een overheidsdienst zijn, een instelling op afstand of een marktpartij. Onderdelen van het besturingsmodel zijn:</p> <p>a) De manier van bekostiging, bijvoorbeeld een vast bedrag, of een bedrag gebaseerd op hoeveelheid diensten, een lumpsum bedrag of een bedrag dat slechts onder hele strikte voorwaarden wordt toegekend.</p> <p>b) De regels die aan de uitvoering worden gesteld, bijvoorbeeld als het gaat om kwaliteit of toegankelijkheid, de eisen aan het verlenen van een concessie.</p>	<p>1. Kico ta nifica besturingsmodellen?</p> <p>A: Loke, den e investigacion aki, nos ta compronde bou 'besturingsmodel' ta lo siguiente: E relacion entre un ministerio cu ta traha maneho y e instancia cu ta responsabel pa ehecuta esaki. Esaki por ta un departamento di gobierno, un instancia publico of un comerciante. Aspectonan di un besturingsmodel ta:</p> <p>a) E manera di financiamento, por ehempel un suma fiho, of un suma basa ariba e cantidad di servicio, un lumpsum of un suma cu ta wordo otorga solamente si cumpli cu condicionnan hopi estricto.</p> <p>b) E reglanan cu ta wordo poni na e ehecucion, por ehempel si ta trata di calidad of accesibilidad, e exigencianan mara na otorgamento di un concesion.</p>
<p>2. Wat wordt bedoeld met businessmodel?</p> <p>A: Hiermee wordt bedoeld hoe een bedrijf waarde creëert, levert en vastlegt. Het omvat de kernaspecten van de strategie van een bedrijf, zoals de doelgroep, de waarde propositie, de inkomstenstromen, de kostenstructuur, enzovoort. Een businessmodel geeft in feite een blauwdruk van hoe een bedrijf winstgevend kan zijn door waarde te leveren aan klanten.</p>	<p>2. Kico ta nifica businessmodel?</p> <p>A: Aki nos ta referi na e manera con un instancia ta crea, duna y determina balor. E ta encera aspectonan principal di e strategia di e instancia, manera e grupo di interes, propocision di balor, fluhonan di entrada, structura di costonan etc. Un businessmodel ta duna de echo un mapa di con un instancia por ta rendabel (tin ganashi) door di duna balor na su clientenan.</p>
<p>3. Wat betekent een robuust besturingsmodel?</p> <p>A: Een besturingsmodel waarbij de onderdelen zodanig eigenschappen bezitten dat ze onafhankelijk van omstandigheden of externe factoren naar behoren kunnen blijven functioneren.</p>	<p>3. Kico ta nifica un besturingsmodel robusto?</p> <p>A: Un modelo cu ta consisti di componentenan cu e caracteristicanan pa por sigui funciona debidamente independiente na e circunstancianan of factornan externo.</p>

Nederlands	Papiamentu
<p>4. Wanneer is er sprake van een geschikt model?</p> <p>A: Er moet goed gekeken worden naar wat de goede manier is bij het op afstand zetten, zodat taken goed uitgevoerd worden en dat de instelling 'in control' blijft wat betreft de overheidsuitgaven. Van tijd tot tijd dient dus gekeken te worden of de gekozen modellen (zowel bestuursmodel als businessmodel) nog werken en of je diensten niet beter terug naar het Land brengt, volledig privatiseert of met concessies werkt.</p>	<p>4. Ki ora nos ta papia di un modelo adecua?</p> <p>A: Mester wak hopi bon kico ta e miho manera pa pone un instancia na distancia di Pais, pa asina tareanan por wordo bon ehecuta y cu e instancia ta keda 'den control' pa loke ta trata gastonan di gobierno. Cada tanto tempo mester mira si e modelo escohi (tanto e bestuursmodel como e businessmodel) ainda ta funciona, y/of si mester trese e tareanan aki bek pa Pais, privatiza esaki completamente of traha cu concesionnan.</p>
<p>5. Wat wordt verstaan onder integrale visie?</p> <p>A: Bij integrale visie op bijvoorbeeld op afval, vervoer, energie etc. wordt goed doordacht wat het publieke belang is, via welke mix van publieke en private aanbieders dat publiek belang het beste kan worden geborgd en welke vormen van regulering daarbij het beste passen. Denk bijvoorbeeld aan stellen van maximumtarieven of concessies. Een visie houdt rekening met de lange termijn en duurzaamheid.</p> <p>Als voorbeeld nemen wij hier vervoer. Hoe kan je dit zodanig inrichten dat het betaalbaar blijft en de burger goed kan bewegen. Er dient dus gekozen te worden voor een optimale mix van publiek en privaat vervoer en ook tussen wat het Land publiek laat uitvoeren (bijvoorbeeld door middel van de instellingen op afstand) en wat privaat (door bedrijven of burgers) wordt uitgevoerd. Als er gekozen wordt voor volledige privatisering kan je als overheid de markt reguleren door te komen met bijvoorbeeld vaste tarieven of maximumtarieven, bepalingen in concessies of door bepalingen in aanbestedingsregels op te nemen.</p>	<p>5. Kico ta nifica vision integral?</p> <p>A: Den un vision integral riba por ehempel desperdicio, transporte, energia etc. ta wordo bon pensa kico ta e interes publico, via cua mixto di provedornan publico y priva por salvaguardia interes publico miho y den ki forma e regulacion ta pas miho.</p> <p>Pensa, por ehempel, ariba pone tarifanan maximo of concesionnan. Un vision ta tene cuenta cu termino largo y cu sostenibilidad.</p> <p>Nos ta tuma transporte como ehempel. Con por organisa esaki di tal manera cu e ta keda pagabel y cu e ciudadano por transporta su mes bon. Mester scoge dus pa un mix optimal di transporte publico y priva y tambe entre locual Pais por laga ehecuta (por ehempel por medio di un instancia na distancia) y kico por wordo ehecuta door di un partido priva (companianan of personanan). Si ta scoge pa privatisacion completo, como gobierno bo por regula e mercado door di bin cu por ehempel tarifanan fiho of tarifanan maximo, stipulacionnan den concesionnan of den reglanan di destaho publico.</p>
<p>6. Waarom maar 6 instellingen? En waarom zijn deze 6 instellingen onderzocht?</p>	<p>6. Dicon solamente 6 instancia? Dicon ta e 6 instancianan aki a wordo investiga?</p>

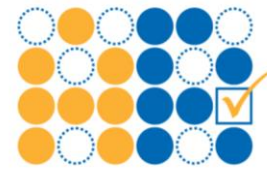
Nederlands	Papiamentu
<p>A: De Algemene Rekenkamer heeft een beperkte aantal onderzoekers, waardoor er per onderzoek wordt gekeken hoe wij het meeste uit een onderwerp kunnen halen met de beschikbare capaciteit. Dit onderwerp is een zeer uitgebreid onderwerp. Ten tijde van het onderzoek waren er 11 publiekrechtelijke rechtspersonen, 20 overheidsvennootschappen en 13 overheidsstichtingen.</p> <p>Van deze 44 instellingen zijn 5 instellingen onderzocht die forse negatieve financiële resultaten hadden in de boekjaren 2018 tot en met 2020 en 1 met positieve resultaten, maar waar mogelijke risico's bestaan vanwege onder andere de miljoenenlening die de instelling is aangegaan. Deze selectie geeft een goed beeld van de (oorzaken van) de financiële risico's die het Land loopt.</p>	<p>A: Algemene Rekenkamer tin cantidad limita di personal, cual ta e motibo pakico pa cada investigacion mester mira con nos por saca e miho resultado cu e capacidad cu nos tin. E tema aki ta hopi amplio. Na momento di e investigacion, Pais tabata conta cu 11 instancianan di derecho publico, 20 empresanan estatal y 13 fundacionnan publico.</p> <p>Di e 44 instancianan aki nos a investiga 5 instancia cu resultadonan negativo pisa den añanan administrativo 2018 te cu 2020 y 1 instancia cu resultadonan positivo di e mesun periodo 2018-2020, pero cu tin posibel riesgonan pa Pais mirando e prestamo grandi (di miyones) cu e instancia aki a sera. E seleccion aki ta duna un bon bista riba e (causa nan di) e riesgonan financiero cu Pais ta core.</p>
<p>7. Wat gebeurt er als de regering op deze voet blijft doorgaan?</p> <p>A: Het zal het Land op deze manier niet lukken om tot beheersbare overheidsfinanciën te komen. Ook zal het een kwestie van tijd zijn voordat het Land voor onaangename verassingingen komt te staan met grote financiële gevolgen. Het is uiteindelijk de burger die hier dan voor op zal draaien.</p> <p>In bijlage 8 van ons rapport 'Op afstand maar toch dichtbij' zijn de financiële resultaten van de instellingen op afstand opgenomen.</p>	<p>7. Kico lo pasa si gobierno sigui na e mesun manera?</p> <p>A: Na e manera aki Pais lo no logra pa yega na un finanzas publico manehabel. Tambe lo ta den cuestion di tempo, prome cu Pais haye cu sorpresanan desagradabel cu consecuencianan financiero grandi. Na final ta e ciudadano ta esun cu lo tin cu paga pa esaki.</p> <p>E resultadonan financiero di e instancianan a wordo inclui den anexo 8 di nos rapport 'Op afstand maar toch dichtbij'.</p>
<p>8. Waarom heet het rapport 'op afstand maar toch dichtbij'?</p> <p>Waaruit blijkt "afstand"?</p> <p>Waaruit blijkt "dichtbij"?</p>	<p>8. Dicon e rapport a wordo jama 'op afstand maar toch dichtbij'?</p> <p>Kico ta muestra e 'distancia'?</p> <p>Kico ta muestra e 'sercania'?</p>

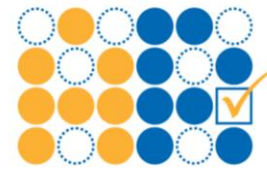
Nederlands	Papiamentu
<p>A: Aan het sturingsmodel waarin instellingen op afstand worden geplaatst zitten twee kanten: de bedrijfsvoering is allereerst een interne aangelegenheid van de organisatie ('op afstand'). Maar er blijft een ministeriële verantwoordelijkheid voor de doel- en rechtmatige besteding van publieke middelen ('dichtbij'). De minister moet in staat zijn aan de Staten inzicht te verschaffen in de mate waarin de bedrijfsvoering van de instelling op relevante onderdelen op orde is. Dan gaat het om onderdelen die van belang zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De rechtmatigheid en doelmatigheid van de inning, het beheer en de besteding van publieke middelen; • De continuïteit van de te leveren prestaties; • De kwaliteitsbewaking en de toegankelijkheid van de publieke dienstverlening; • De borging van het publieke belang (zoals toegankelijkheid, leveringszekerheid, kwaliteitsbeheersing van publieke dienstverlening, het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik, en de garantie van de integriteit van bestuurders en medewerkers). <p>In de praktijk is de minister echter ook vaak <i>ten onrechte 'dichtbij'</i>, namelijk als er sprake is van inmenging en bemoeienis van de minister in zaken die niet voortvloeien uit de wettelijke verantwoordelijkheidsverdeling. Zo ontstaan ondoorzichtige bestuurlijke verhoudingen waarbij niet duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is (zie par. 1.2.3. in het rapport). Bijvoorbeeld:</p> <p>Serlimar: Overheid besloot om niet te factureren voor geleverde diensten voor vuilnisophalen. Ook werd besloten om de arbeidscontractanten Bo Bario bij Serlimar onder te brengen, zonder dat Serlimar deze kosten aanvullend in rekening heeft gebracht bij het Land.</p>	<p>A: Tin dos banda na e modelo di maneho eschohi ora di pone un instancia na distancia: e maneho operacional na prome lugar ta un asunto interno di e organisacion ('na un distancia di Pais'). Pero ta keda si un responsabilidad ministerial pa e gasto efectivo y legal di fondonan publico ('den sercania'). E minister mester por duna Parlamento bista te na ki grado e maneho operacional di e instancia riba aspectonan relevante ta na ordo. Ta trata di aspectonan cu ta importante pa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E legalidad y eficacia di e recaudacion, e maneho y e gasto di fondonan publico; • E continuidad di prestacion; • E control di calidad y accesibilidad di servicionan publico; • E garantia di interes publico (manera accesibilidad, seguridad di suministro, control di calidad di servicio publico, e combatimento di abuso y mal uzo y e garantia di integridad di directiva y empleadonan). <p>Den practica sinembargo e minister varios biaha sa ta eroneamente 'serca' di e instancianan, es decir, ora tin interferencia di ministernan cu asuntonan cu no ta surgi di e division legal di responsabilidadnan. Asina relacionnan administrativo cu no ta transparente ta wordo crea unda no tin claridad ken ta responsabel pa kico (mira par. 1.2.3. den e rapport). Por ehempel:</p> <p>Serlimar: Gobierno a dicidi di no factura pa servicionan di recoge sushi cu a wordo duna. Tambe a wordo dicidi pa trese contractantenan di Bo Bario bou Serlimar, sin cu Serlimar a cobra e costonan adicional aki serca Pais.</p>

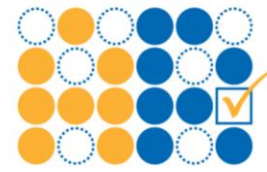
Nederlands	Papiamentu
<p>Post Aruba: Onduidelijk of de minister handelt vanuit zijn rol als aandeelhouder of als beleidsverantwoordelijke minister.</p> <p>Arubus: De minister oefent invloed uit op personeelszaken en de cao, terwijl dit niet de rol is van de minister.</p>	<p>Post Aruba: No tin claridad si minister ta actua for di su rol como accionista of como e minister responsabel pa e maneho.</p> <p>Arubus: minister ta eherce influencia riba asuntonan di personal y cao, siendo esaki no ta e rol di e minister.</p>
<p>9. De kft is nogal suggestief. Is er sprake van een bodemloze put? Waaruit blijkt dat?</p> <p>A: Vijf (5) van de zes (6) onderzochte instellingen zijn niet in control, hun intern toezicht laat te wensen over evenals hun verantwoording. Jaar op jaar worden met extra geld brandjes geblust zonder onderliggende oorzaken aan te pakken. Er worden diverse constructies gehanteerd om de instellingen financieel bij te staan zonder dat aan de burger een verantwoorde uitleg kan worden gegeven wat er met het geld is gedaan.</p>	<p>9. E cover ta mustra sugestivo. Por papia di un pos sin fondo? Kico ta indica esaki?</p> <p>A: Di e seis (6) instancianan cu nos a investiga, cinco (5) no ta 'den control'. Nan supervision interno ta laga di desea, mescos cu e dunamento di cuenta. Aña pa aña candelanan ta wordo paga cu fondonan extra sin cu ta trata e causa di e problemanan. Diferente construccionnan ta wordo usa pa sostene instancianan financieramente sin cu por duna e ciudadano un splicacion responsabel di kico a wordo haci cu e fondonan.</p>
<p>10. Vindt de Algemene Rekenkamer dat de verzelfstandigingen terug moeten worden gedraaid?</p> <p>A: Het is niet aan de Algemene Rekenkamer om daar een opvatting over te hebben. Zowel een publieke, publiek verzelfstandigde als private organisatie kan het gewenste resultaat opleveren als aan de noodzakelijke randvoorwaarden is voldaan. Bij verzelfstandigingen zal er bijvoorbeeld heel duidelijk moeten zijn waar de instelling zelf en waar de minister voor verantwoordelijk is. Ook zal de instelling in staat moeten zijn om in control te zijn. Ook moet er sprake zijn van transparantie in handelen en moet verantwoording worden afgelegd. In geval van privatisering moet er een marktmeester zijn en moeten er garanties zijn voor de continuïteit van de dienstverlening.</p>	<p>10. Algemene Rekenkamer ta haya cu mester draai bek e privatisacionnan?</p> <p>A: No ta na Algemene Rekenkamer pa duna un opinion tocante esaki. Tanto un instancia publico como un organizacion priva por produci e resultadonan desea si ta cumpli cu e condicionnan general necesario. Den caso di privatisacion, por ehempel, lo mester ta hopi cla kico ta e responsabilidad di e instancia y kico ta e responsabilidad di e minister. Tambe e instancia lo mester tin e capacidad pa ta 'den control'. Tambe mester tin transparencia den accionnan y dunamento di cuenta. Den caso di privatisacion mester tin un autoridad pa regula mercado y mester tin garantia pa e continuidad di e servicio.</p>

Nederlands	Papiamentu
<p>11. Vindt de Algemene Rekenkamer dat private bedrijven een grotere vinger in de pap moeten krijgen bij het leveren van nutsvoorzieningen?</p> <p>A: Zie vraag 9</p>	<p>11. Algemene Rekenkamer ta pensa cu e companianan priva mester tin mas voz den e suministracion di servicionan publico?</p> <p>A: Mira pregunta 9.</p>
<p>12. Hoe denkt de Algemene Rekenkamer dat de achterstanden in de verantwoording kunnen worden teruggebracht?</p> <p>A: Het begint bij het besef bij alle partijen van de urgentie en de ernst van het probleem. We hopen met dit rapport daaraan bij te dragen. Meer druk vanuit politiek en, intern toezicht is nodig. Technisch moet het mogelijk zijn.</p>	<p>12. Con Algemene Rekenkamer ta pensa cu e retrasonan den dunamento di cuenta por wordo reduci?</p> <p>A: E ta cuminsa ora cu tur partido mira e urgencia y e gravedad di e problema. Nos ta spera di por contribui na esaki cu e rapport aki. Mester tin mas precision politico, y control interno ta necesario. Tecnicamente esaki mester por ta posibel.</p>
<p>13. De minister-president geeft in haar reactie aan dat er verbeteringen nodig zijn op vijf punten (zie blz. 28 in het rapport). Zijn dit ook volgens de Algemene Rekenkamer de belangrijkste punten waarop actie nodig is?</p> <p>A: Dit zijn belangrijke punten om het huidige besturingsmodel te optimaliseren die wij ook in het rapport noemen. Het is mooi dat de minister-president bereid is deze punten ter hand te nemen. Maar de Algemene Rekenkamer beveelt (A) ook aan om het huidige besturingsmodel waarbij instellingen op afstand worden geplaatst nog eens kritisch tegen het licht te houden: moeten de instellingen op afstand in de huidige vorm wel blijven bestaan of moeten zij terug naar het Land, misschien is er meer gereguleerde marktwerking gewenst, misschien concessies, misschien meer doelsubsidies etc. Zo zijn er vele besturingsmodellen denkbaar die alle hun voor- en nadelen hebben in specifieke situaties. Ten tweede zegt de Algemene Rekenkamer ook (B) dat het noodzakelijk is om tot een integrale visie te komen op afval, vervoer, energie etc. waarin goed</p>	<p>13. Den su respuesta, minister-president ta indica cu ta necesario pa bin cu mehoracion riba 5 punto (mira pagina 28 den e rapport). Esakinan ta e puntonan mas importante pa Algemene Rekenkamer tambe?</p> <p>A: Esakinan ta puntonan importante pa optimalisa e modelo operativo actual cu nos a menciona tambe den nos rapport. Ta algo bon cu minister-president ta dispuesto di duna e puntonan aki atencion. Pero Algemene Rekenkamer ta recomenda tambe pa (A) tira un bista critico riba e modelo di maneho actual cu a wordo escohi ora di pone un instancia na distancia: mester laga e instancianan den e forma actual keda of mester trece e instancia bek serca e ministerio/gobierno, kisas ta desea mas regulacion di e funcionamiento di mercado, kisas mester bin cu consecion, kisas mester pone un meta pa ricibi subsidio etc. Asina tin diferente modelonan di maneho cu por pensa di cual tur tin nan bentaha y desbentahanan den cada situacion specifico. Na di dos lugar Algemene Rekenkamer ta bisa tambe (B) cu ta necesario pa bin cu un vision integral ariba</p>

Nederlands	Papiamentu
<p>wordt doordacht wat het publieke belang is, via welke mix van publieke en private aanbieders dat publiek belang het beste kan worden geborgd en welke vormen van regulering daarbij het beste passen. Denk bijvoorbeeld aan het stellen van maximumtarieven of concessies. De Algemene Rekenkamer merkt op dat het probleem niet zozeer ligt bij het ontbreken van regels, maar het uitblijven van maatregelen. Afsluitend zegt de Rekenkamer dan ook dat het belangrijk is om daadkracht te tonen en om nu echt acties te ondernemen.</p>	<p>desperdicio, transporte, energia etc. unda ta wordo bon pensa kico ta e interes publico, via cua mix di proveedornan publico y priva por salvaguardia interes publico miho y ki forma di regulacion ta pas miho. Pensa, por ehempel, ariba pone tarifanan maximo of concesionnan. Algemene Rekenkamer ta remarca cu e problema no ta sinta necesariamente na falta di regla, sino e falta di medidanan. Finalisando Algemene Rekenkamer ta bisa tambe cu ta importante pa ta dicidido y pa awo si tuma accion di berdad.</p>
<p>14. Ook vraagt de minister-president de Algemene Rekenkamer om de regering van advies te dienen waarbij de Algemene Rekenkamer vanuit haar controletaken doelgerichte voorstellen kan doen om die doelen te bereiken. Gaat de Algemene Rekenkamer in op dat verzoek?</p> <p>A: De Algemene Rekenkamer is te allen tijde bereid om vooraf – dus voordat het wetsvoorstel aan de Staten wordt aangeboden – een wetgevingsoverleg te hebben met het kabinet of de verantwoordelijke minister. In het overleg zouden dan in ieder geval twee dingen aan bod kunnen komen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De controletaak en controlebevoegdheden van de Algemene Rekenkamer; • De structuur van controle, verantwoording en toezicht. <p>De Algemene Rekenkamer zal in dat geval het voorstel toetsen aan vastgestelde criteria en stelt hierover een toetsingsnotitie op. De toetsingsnotitie en eventuele vragen en opmerkingen bij het voorstel kunnen in het gesprek met het kabinet of de verantwoordelijke minister aan de orde komen.</p>	<p>14. E prome minister ta pidi tambe pa Algemene Rekenkamer duna gobierno conseho, unda Algemene Rekenkamer for di su tarea di control por bin cu propuestanan specifico pa por logra e metanan aki. Algemene Rekenkamer lo duna oido na e propuesta di e minister?</p> <p>A: Algemene Rekenkamer semper ta dispuesto pa na comienso – esta prome cu un proposicion di ley wordo entrega na Parlamento – pa hiba un consulta legislativo cu e gabinete of cu e minister responsabel. Durante e consulta aki por lo menos dos punto por wordo discuti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E tarea y poder di control di Algemene Rekenkamer; • E structura di control, dunamento di cuenta y supervision. <p>Den e caso aki Algemene Rekenkamer lo test e proposicion na criterianan defini y lo elabora un nota riba esaki. E nota aki y posibel preguntanan riba e proposicion por bin dilanti durante e consulta cu gabinete of e minister responsabel.</p>
<p>15. Is de Algemene Rekenkamer hoopvol dat er met dit rapport ook echt een verandering in gang gezet gaat worden?</p>	<p>15. Algemene Rekenkamer tin speransa cu danki na e rapport aki di berdad un cambio lo wordo inicia? Dicon asina poco a wordo haci cu rapportnan anterior riba e tema aki?</p>

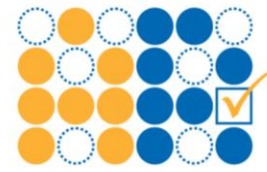

Nederlands	Papiamentu
<p>Waarom is er zo weinig gedaan met eerdere rapporten over dit onderwerp?</p> <p>A: Met dit rapport heeft de Algemene Rekenkamer aangetoond dat er sprake is van grote financiële risico's. Dat is gezien de financiële situatie van het land een urgent probleem. Dit rapport laat zien dat niet langer gewacht kan worden om de problemen structureel aan te pakken.</p> <p>Het is een verplichting van het Land om burgers waar voor hun geld te leveren en het publieke geld niet te laten wegvloeien. De Algemene Rekenkamer heeft in het rapport krachtige bewoordingen gekozen om de urgentie en het belang van de problematiek te onderstrepen.</p>	<p>A: Cu e rapport aki Algemene Rekenkamer a demostra cu tin riesgonan financiero grandi. Esaki ta, mirando e situacion financiero di Pais, un problema urgente. E rapport aki ta demostra cu no por sigui warda pa atende e problemanan na un manera structural.</p> <p>E ta un deber cu Pais tin pa duna e ciudadano balor pa su placa y pa no laga fondonan publico bay perdi. Algemene Rekenkamer a scoge den su rapport pa usa palabranan fuerte pa pone enfasis riba e urgencia y importancia di e problemanan.</p>
<p>16. Laat de Algemene Rekenkamer het onderwerp nu rusten of komt er nog een follow up?</p> <p>A: Als onderdeel van het onderzoeksproces van de Algemene Rekenkamer, wordt zes (6) maanden na publicatie follow up gedaan naar de aanbevelingen. De Algemene Rekenkamer zal aandringen op een rol bij de ex ante toetsing als er nieuwe instellingen op afstand worden geplaatst.</p> <p>De Algemene Rekenkamer kan ook in de toekomst onderzoek programmeren bij organisaties op afstand waar zich grote financiële problemen of problemen in de taakuitvoering voordoen. In overleg met de minister-president zal de rekenkamer de follow up van dit onderzoek aan de orde stellen.</p> <p>Naar aanleiding van dit specifieke rapport zal in samenwerking met de Universiteit van Aruba in het najaar van 2024 een symposium worden georganiseerd.</p>	<p>16. Algemene Rekenkamer ta pensa di laga e tema aki para of lo haci un follow up?</p> <p>A: Como parti di e proceso di investigacion di Algemene Rekenkamer, seis (6) luna despues nos ta haci un follow up ariba e recommendacionnan.</p> <p>Algemene Rekenkamer lo urgi pa tin un rol na comienso di un trayecto di ley (<i>ex ante</i>) ora ta pensa di privatiza of bin cu un instancia nobo.</p> <p>Den futuro Algemene Rekenkamer por hasi investigacionnan riba instancianan unda tin problemanan financiero grandi of unda tin problemanan den ehecucion di nan tareanan.</p> <p>Den consulta cu minister-president, Algemene Rekenkamer lo por bin cu un follow up riba e investigacion aki.</p> <p>A base di e rapport specifico aki lo organisa un simposio den cooperacion cu Universidad di Aruba mas despues durante aña 2024.</p>

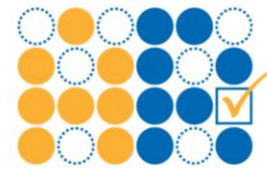

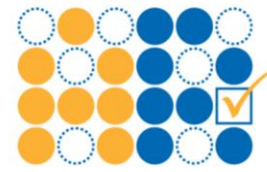
Nederlands	Papiamentu
<p>17. De aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer gaan heel erg over verantwoording, 'in control' zijn en informatievoorziening. Is dat voldoende en wat heeft de burger hieraan?</p> <p>A: Met onze voorstellen kunnen we een halt toeroepen aan het weglekken van geld en de controle daarop verbeteren. Het kan de burger veel geld schelen, geld dat kan worden gestoken in betere dienstverlening. Onze aanbevelingen gaan overigens niet alleen over verantwoording, in control zijn en informatievoorziening. We bevelen ook aan om, redenerend vanuit het publieke belang dat in het geding is, nog eens goed te kijken of het op afstand zetten nog steeds de goede manier is om publieke dienstverlening te organiseren. Misschien is het beter om sommige dienstverlening weer terug naar het Land te halen of juist meer (gereguleerde) marktwerking te introduceren. Ook bevelen we aan om tot een integrale visie op o.a. vervoer, afvalverwerking en post te komen waarbij – vanuit de gedachte van betaalbare en toegankelijke dienstverlening – goed wordt gekeken naar de rol van publieke én private aanbieders.</p>	<p>17. E recomendacionnan di Algemene Rekenkamer ta bai hopi riba dunamento di cuenta, modelonan pa keda 'den control' y suministro di informacion. Esaki ta suficiente y kico e ciudadano tin na esaki?</p> <p>A: Cu nos recomendacionnan nos por pone un paro na perdida di fondonan y pa mehora e control riba esaki. Esaki por skapa e ciudadano hopi placa, placa cu por wordo inverti den miho servicionan. Nos recomendacionnan no ta bai solamente over dunamento di cuenta, ta 'den control' y suministro di informacion. Nos ta recomenda tambe, pensando ariba e interes publico, pa wak bon si e ponemento di un instancia na distancia ainda ta e miho manera pa organisa servicio publico. Kisas ta miho pa trese algun servicio bek na Pais of kisas mester adecuadamente introduci mas regulacion di e mercado. Tambe nos ta recomenda pa bin cu un vision integral riba e.o. transporte, desperdicio y post unda – for di e pensamiento di servicionan pagabel y accesibel – ta bay wordo bon mira na e rol di e proveedornan publico y priva.</p>
<p>18. In hoeverre zijn de problemen met de stroomvoorziening, de afvalophaal en het busvervoer terug te voeren op de problemen die de Algemene Rekenkamer in haar rapport aankaart?</p> <p>A: We hebben geen onderzoek gedaan naar de oorzaken van de problemen met o.a. de stroomvoorziening, de afvalophaal en het busvervoer. We hebben onderzocht hoe het kan dat de geselecteerde instellingen op afstand zulke grote verliezen maken. Als onze aanbevelingen worden opgevolgd zal er geld overblijven dat kan worden geïnvesteerd in een betere dienstverlening.</p>	<p>18. Te na ki grado e problemanan cu suministro di coriente, recogemento di sushi y transporte di bus ta connecta cu e problemanan cu Algemene Rekenkamer ta presenta den su rapport?</p> <p>A: Nos no a investiga e causanan di e problemanan di entre otro suministro di coriente, recogemento di desperdicio y transporte publico. Nos a investiga con por ta posibel cu e instancianan selecta ta hiba perdidanen asina grandi. Si nos recomendacionnan wordo sigui, lo resta placa pa por inverti den brinda un miho servicio.</p>

Nederlands	Papiamentu
<p>19. Vergeleken met andere landen (in het koninkrijk) heeft Aruba te veel instellingen op afstand?</p> <p>A: Vergeleken met bijvoorbeeld Nederland, heeft Aruba naar verhouding van de omvang van de economie van het land, veel instellingen op afstand. Het aantal alleen zegt echter niet zoveel. Er kunnen goede redenen zijn om een dienst op afstand te zetten en het kan ook efficiënt zijn als aan de noodzakelijke voorwaarden is voldaan. Ons rapport toont aan dat op grote schaal niet aan die voorwaarden is voldaan en dat de redenen om iets op afstand te zetten niet altijd duidelijk zijn.</p>	<p>19. Compara cu otro paisnan (den Reino) Aruba tin demasiado instancianan na un distancia?</p> <p>A: Proporcionalmente, a base di e tamaño di e economía di Pais, Aruba tin hopi instancia na un distancia. Esaki si compara cu por ehempel Hulanda. Sin embargo, e cantidad so no ta bisa hopi. Por tin motibonan valido pakico ta pone un instancia na un distancia, y esaki por ta hopi eficiente si ta cumpli cu e condicionnan necesario. Nos rapport ta muestra cu riba gran escala no ta cumpli cu e requisitonan y cu e motibonan pa pone un instancia na un distancia no tur ora ta comprendibel.</p>
<p>20. Zijn de nieuwe instellingen op afstand een nieuwe PPP-vorm?</p> <p>A: Nee, niet letterlijk: publiek-private samenwerking (PPP) is iets anders dan 'op afstand zetten'. Het is wel zo dat in beide gevallen soms oneigenlijke motieven worden gebruikt. Bij PPP kan dat zijn om uitgaven buiten de begroting te houden en bij het op afstand plaatsen kan zo'n oneigenlijk argument zijn dat de schijn wordt gewekt dat het aantal ambtenaren, of de omvang van de overheid, afneemt.</p>	<p>20. E instancianan na un distancia nobo, ta trata aki di un forma nobo di PPP?</p> <p>A: No, literalmente un cooperacion publico-privada (PPP) ta algo otro cu pone un instancia na un distancia. Ta asina si cu den tur dos caso, motibonan inapropia ta wordo usa. Cerca PPP e por ta asina cu ta laga e gastonan pafo di e presupuesto y cerca un instancia na un distancia un argumento inapropia ta pa laga muestra comosifuera e cantidad di ambtenaar of e totalidad di e gobierno ta bira menos.</p>
<p>21. Wat bedoelt de Algemene Rekenkamer met handelingsruimte en waarom is het zo belangrijk dat instellingen op afstand handelingsruimte hebben?</p> <p>A: De instellingen op afstand zouden om hun taken ook op de lange termijn goed uit te voeren moeten kunnen inspelen op veranderende omstandigheden, bijvoorbeeld door nieuwe diensten aan te bieden of een lager of hoger tarief te hanteren. In de praktijk zien we dat sommige instellingen vastzitten aan dure cao's, aan internationale regels, of aan door het land vastgestelde tarieven. Daardoor kunnen zij niet</p>	<p>21. Kico Algemene Rekenkamer ta compronde bou e margen di espacio di maneho y dicon ta asina importante pa e instancianan tin esaki?</p> <p>A: Pa por eherce nan tareanan adecuadamente den termino largo, e instancianan mester por responde riba cambionan, por ehempel, door di bin cu servicionan nobo of baha of subi e tarifanan. Den practica nos ta mira cu algun instancia ta pega cu cao-nan caro, mara na reglanan internacional, of na tarifanan stipula pa Pais. Pa e motibo ey dificilmente nan por adapta na cambionan di circunstancia</p>

Nederlands	Papiamentu
<p>of moeilijk meebewegen met veranderende omstandigheden zoals veranderingen in de vraag naar bijvoorbeeld openbaar vervoer, energie of postbezorging.</p>	<p>manera e cambionan den demanda pa transporte publico, energia of entregamento di post.</p>
<p>22. Wat bedoeld de Algemene Rekenkamer met “bij WEB zijn de zaken in opzet goed geregeld”?</p> <p>A: Het onderzoek wijst uit dat de governancestructuur van WEB volgens de statuten, de governance code samen met de interne organisatie en processen, WEB in opzet de nodige instrumenten bieden om haar doelen te realiseren en tijdig sturing te kunnen geven aan het behalen van haar doelen. Het is echter ook van belang dat vastgestelde processen worden geïmplementeerd, toegepast en nageleefd opdat de ingebouwde controles, zoals deze zijn bedoeld, daadwerkelijk kunnen functioneren (paragraaf 4.7. rapport).</p>	<p>22. Kico ta nifica pa Algemene Rekenkamer cu “serca WEB e structura di e asuntonan si ta bon regla”?</p> <p>A: E investigacion ta muestra cu e structura gubernamental di WEB, segun e statuut, e governance code hunto cu e organisacion y procesonan interno, ta duna su hermentnan necesario pa por realisa e metanan y pa duna guia na tempo pa por logra e metanan. Sinembargo, ta di sumo importancia tambe pa implementa, aplica y cumpli cu e procesonan establece pa asina comproba cu e sistemanan di control ta funciona debidamente (paragraf 4.7 di e rapport).</p>
<p>23. Jullie zeggen dat de zaken bij WEB goed geregeld zijn, maar de stroom valt uit. Hoe kan dat?</p> <p>A: De Algemene Rekenkamer heeft in haar onderzoek gekeken of voldoende is gewaarborgd of het publieke geld goed wordt besteed en niet of aan de – technische – voorwaarden voor een goede elektriciteitsvoorziening is voldaan.</p>	<p>23. Boso ta bisa cu e asuntonan naWEB ta bon regla, pero corriente ta sigi cai afo. Con esey por ta?</p> <p>A: Algemene Rekenkamer a wak den su rapport si ta tin suficiente garantia cu e placa di pueblo ta wordo bon usa y no a wak si a cumpli cu e condicionan tecnico pa cu e suministro di corriente.</p>
<p>24. Waarom heeft de Algemene Rekenkamer de jaren 2018-2020 onderzocht? Is het niet achterhaald?</p> <p>A: Het onderzoek was al een tijd geleden, namelijk in 2022 begonnen. Toen waren er bij veel instellingen geen actuele cijfers beschikbaar. Ook om een vergelijking te kunnen maken met cijfers van het Land, die ook een achterstand heeft in de</p>	<p>24. Pa kico Algemene Rekenkamer a investiga solamente e periodo di 2018-2020? Esaki no ta anticuado?</p> <p>A: E investigacion aki tabata andando caba desde aña 2022. E momento ey no ta tin casi niun cifra actual di e instancianan disponibel. Tambe pa por a haci un comparacion di e cifranan di Pais, cu tambe tin un retraso den entregamento di cuenta</p>

Nederlands	Papiamentu
<p>verantwoording, hebben wij het onderzoek tot deze jaren afgebakend. Daar waar meer recente informatie aanwezig was en van belang was voor het onderzoek, hebben wij dit meegenomen.</p>	<p>financiero, nos a investiga solamente e añanan menciona. Unda cu tin informacionan mas reciente y cu tabata di importancia pa e investigacion, nos a haci uso di esaki.</p>
<p>25. Deze tekortkomingen moeten toch ook bij de regering bekend zijn? Doet de regering hier dan helemaal niets aan?</p> <p>A: Het onderzoek wijst uit dat er stappen worden gemaakt voor verbeteringen van bestaande knelpunten. Zo wordt bijvoorbeeld het belang van goed bestuur bij instellingen onderkend en is het proces gaande om te komen met wet Good Corporate Governance. Vooruitlopend op de wet zijn bij een aantal instellingen de leden van de raden van toezicht benoemd conform een geschetst profiel. Hoewel er enige stappen zijn genomen, zijn deze nog niet voldoende.</p>	<p>25. E gobierno mester ta na altura di e deficiencianan? Gobierno no ta haci nada cu esakinan?</p> <p>A: E investigacion ta muestra cu a cuminsa pone stapnan dilanti pa drecha e puntonan di atencion existente. Asina por ehempel ta reconoce e importancia di bon gobernacion di e instancianan y a cana e proceso pa bin cu un ley di Good Corporate Governance. Anticipando riba e ley, serca algun instancia, e miembronan di conseho y supervicion a keda nombra conforme cu e profiel diseña. Asina mes cu e cuminsa pone cierto stapnan, esakinan no ta suficiente.</p>